

ԲԱՐՁՐԱԳԵՂ

Զ. ՏԱՐԻ. ԹԻՒ 17.

1848

ՍԵՊՏԵՄԲՐԻ 1.

ԲԱՐՁՐԱԳԵՂ

ԴԱՍՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Խառնութելու Արժարանին ապրեհան հարցադննութեանն և պարգևաբաշխութեանը :

Խասանակն որ իր հեղեղաբարք քաղաքաց և անձանց վրայէն անցընելով՝ զրեթէ ամէն տեղ և ամէն վիճակի մարդկան մէկ տիրական ազգմունք մը կը բերէ, չի կրնար տեղ մը այնպէս ուրախալի ցուցընել՝ ինչպէս դաստիարակութէ մէջ. երբոր տարի տարուան վրայ հասակին հետ վարժելոց միտքը կը մեծցընէ և կը կրթէ, վարժապետաց աշխատալի սերմանքը պտղաբեր կ'ընէ, և խեղջազգի մը յոյսը կը զօրացընէ, որն որ միայն կրթութեամբ ասկէ վերջը աղեկ օր պիտի տեմայ : Վաղարե յուսոյ օրեր, տօնական օրեր են մեր ազգին այն օրերն որ զանազան աշխարհք, զանազան դպրոցաց մէջ աշակերտաց տարե-

կան վաստակին՝ համար և հանդէս կ'ըլլայ . հանդիսատեսք բոլոր ազգին կողմանէ կը զզան հոն այն միսիթարութիւնը որ սրտերնին կը շարժէ և կը հաստատէ . այն ծածուկ և յայտնի արցունքները որ մէկ կողմէն ազգին խեղձութեան վրայ թափելով՝ մէկալ կողմէննոր սրտաբաստուած երջանկութեանը վրայ անուշ ցող մը կը փոխեն . և կը փութան ծանուցանելու բոլոր ազգայնոյ՝ որ մասնակից ըլլան իրենց ասլազայ երջանկութեան հիմակուան աւետեացը : Խամանակին քաղաքանութեան ալիքները՝ այս օրերս զմեզ երջանկութեան նաւահանգիստը մօտեցընող ալիքներ են, և անոր համար ալ փափաքելի և սպասելի, տեսնողնե-

րուն զուարձալի , կը յուսանք որ լսուց ալ միշտ միմիթարելի :

Այս օրերուս մէկն ալ տեսանք Ուաֆայէլեան Ա արժարանին մէջ , անոր Եղբորդ դասուն աշակերտաց չըլլորդ տարուան հարցաքննութեան և պարզեաբաշխութեան հանդէսներովը , որ սովորական կերակով կատարուեցան աստարի ալ սեպտեմբերի սկիզբը : Այս ուրախութիւնը կրկնակի եղաւ , երբորժամանակին արդեանցը հետ հասակին արդիւնքն ալ տեսանք . այսինքն քան զուրիշ տարիները աւելի յառաջադէմ և ուսումնասեր , միանգամայն և բարուց մէջ ընտրելագոյն գտանք աշակերտները , որով շատերը բարձրագոյն մրցանակի արժանի գտնուեցան , ինչպէս որ կ'երենայ իրենց դասակարգութենէն ալ , որն որ զբուած է՝ իրենց թէ , վարուց և թէ ուսմանց յառաջադիմութիւնը մէկաեղ համեմատելով . ըստ այսմառաջին մրցանակ առնողներն են

ՄԻՔԱՅԻԼ ԵՐԱՄԵԱՆ
ԳԵՈՐԳ ՍԱՄՈՒԵԼ ԵԱՆ
ԹՈՎՄԱՍ ԵՍԱՑԵԱՆ
ՄԻՔԱՅԻԼ ԱԶԱՐԵԱՆ
ՊՈՂՈՍ ԳԱՄԱԼԻԿԵԱՆ
ԱՆՏՈՆ ՓԱՄՊՈՒԴԵԱՆ
ԹՈՎՄԱՍ ՀԻՄԱՎԵՐՏԵԱՆ
ՏՐԴԱՏ ԶՕՀՐԱՊԵԱՆ
ՊՈՂՈՍ ԶԱՂՃԵԱՆ
ՊՈՂՈՍ ՃԵՎԻՃԵԱՆ

Եղբորդ մրցանակ առնողներն

ԱԿՐԹԻՇ ՊԱԼԵԱՆ
ՊՈՂԲԿԱՐԱՊՈՍ ԱՎՐԱՄԵԱՆ
ԱՎԱԹԹԵՈՍ ԱՎՃԱՌ
ԱՐԲԱՀԱՄ ՊԻՒՆԱՆ
ԴԵՄՈՐԴ ԱՎԱՄԱՆՃԵԱՆ

Եղկու նորեկներն ալ Յովհաննես և ԱԿՐԹԻՇ Երամեանք իրենց հասակին ջանիցը համեմատ մէկը երկրորդ , մէկալը երրորդ մրցանակ առին :

Այս տարուանս սորված ուսմունքնին եր Ճարտասամութիւն , Եամա-

նակագրութիւն , Ուսումնական աշխարհագրութիւն , Պատմութիւն ազգային և Ինդիանուր , Հանգարանութիւն , Խալելերէն և Պաղպիերէն շարադրութիւն , Դեղեցկագրութիւն եւ բոպական , Ուրուագրութիւն և Երաժշտութիւն , Հանդերձ կրթութեամբ Հայկական լեզուի :

Պարզեաբաշխութենէն առաջ դրապրոցին ուսմանց Ա արժապետը գեղեցիկ և օգտակար ճառով մը ցըցուց , թէ Խաղաղութիւնն ամենահարկաւոր է ուսմանց յառաջադիմութեր , և խոռվութիւնը ամենամեծ արգելք է անորդէմ . ժամանակիս ծանօթ պարագայներէն , միանգամայն և ազգերնուս տեղտեղ ցըցուցած ողբներէն առիթ և պատճառ առնելով՝ նկարագրեց աշակերտաց դիմացը , թէ 'ի սկզբանէ ազգաց մինչև հիմայ որչափ աշխարհքս ծաղկեր է խաղաղութեան ժամանակներ . որչափ մեծագործ չենքեր , որչափ օգտակար զիւտեր , որչափ իմաստուն զրուածքներ ելեր են զանազան ազգաց մէջ , և աւելի այն ազգաց մէջ՝ ուրոնք աւելի խաղաղասեր և պատերազմներէ ազատ եղեր են . յիշեցուց Խարսպային անցեալ երեսուն կամերեսունը հինգ տարուան խաղաղութեան դարը , որուն մէջ գիտութիւնք և արուեստք այնչափ առաջ գացին՝ որչափ թերես հաղարաւոր տարուան մէջ առաջ չեին դացեր . ցըցուց անսնց՝ երկինքը՝ որն որ աս կէս դարուս մէջ մեզի յայտներ էր իր մալորակներուն ամբաղջ կէսը . ծովը՝ որ աս միջոցիս մէջ իր ընդարձակութիւնը մէկ կերպով մը ամփոփեր էր շոգենաւերուն ընթացքովը . երկիրա՝ որ աս միջոցիս մէջ երկրթէ հետքեր տեսեր էր վրան , և շոգեշարժ մեքենաներով՝ ճարտարութեան և արուեստից և հազրդակցութեան անբաւ օգտակար հընարքներ վաստըկեր էր :

Հիշեցուց մեր ազգին սակեղէն դարերն ալ , Ա ազգաշակայ , Բ Արտաշիսի , Ա ռամճապհց և Ճեթումեանց ու Երախեանց ժամանակները , երբ որ

ազգերնիս մէկ մը յանգիտութենէ, մէկ մ'ալ՝ի մնուացութենէ՝ Եկան՝ի գիտութիւն։ Ի՞զնենին դրաւ նաև վերջի տարիներուս մէջ եղած ազգերնուս յառաջադիմութիւնը պատճառաւ ոմնանց բարեսէր անձանց և խաղաղասէր ոգւոց։ վերջապէս զիրենք ալ իրենց օրինակ բերաւ, թէ ինչպէս ասանկ խառնակ և խոռվեալ ժամանակի մէջ հանդարտ և հլու կենալով՝ ուսմանց և բարի վարուց մէջ յառաջադիմեցին, որն որ անկարելի էր թէ որ սրտերնին խոռվութեան մէջ ըլլար։ Ի՞սկէ ցըցուց խոռվութեան ըրած չարիքները, և թէ որ չափ կը վնասէ մարդկան, որ ինչուան անմահից կարգի անձինք գաղաններու կը հաւասարեցընէ, և այլ գէշ՝ իրենց պատերազմներովը և ատելութե գործքերով։ որոնցմով բարգաւաճեալ աշխարհական դարձեալ բարբարոսութեան դէմք կ'առնու. օգտակար զիւտեր չեն լըսուիր, զիտութիւնք կը դադրին, վա-

ճառականութեան ճամբան կը փակուի, արուեստները կ'իյնան, հաղորդակցութիւնք կը խափանուին. ինչպէս որ կ'ըլլայ հիմայ ալ, և Ի՞ստուած տայ որ աւելին ըլլայ խոռվութեանց երկրննալով։ Ի՞զգերնուս ալ հին ատեն շատ անգամ կը թութեան մէջ ետ մնալը՝ դրսի պատերազմներուն և ներքին խոռվութիւններուն արդիւնքն ըլլալը՝ ցըցուց։ և վերջի ատեններս ալ առաջ չերթալը՝ ընտանի հակառակութիւններէն առաջգալը. և թէ այս վնասակար հոգին քանի որ տիրէ ազգիս մէջ միշտ ետև պիտի մնայ Հայաստան. ընդհակառակն քանի որ միաբանութիւն, խաղաղասիրութիւն հաստատուի՝ այնչափ շատ և շուտ պիտի ծաղկի ազգերնիս։ Ի՞յս ետքի ապացոյցս է մեր մեծ իղձն ալ, որն որ բոլոր սրտով կը մաղթենք ազգերնուս, մանաւանդ ասանկ շատ հարկաւոր ատեն մը։

ԲԱՆԱՍՏՐԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ

←
ՔՆԱՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Դ.

Տաղ որբոց Ապրանանց։

- Ի ՅԱՐԵՒԵԼԻՑ ՃԱԳԵԱԼ լՍՍ ԱՊԱՎՈՄՈՒ ԱՅՍՈՐ
Ի լուսաւորել զաշխարհս, սուրբ վըկայքն արեամբն իւրեանց .
- Որ վայելքապէս փառօք զինուք վառեցան հոգւով,
- Ի ՀԱՆԴԻՍԱԿԱՆ մարտին Ճըպնեալ յաղթեցին չարին ,
- Եւ մեծի հովուին հօալից շառաւեղք գոլով սոքա ,
- Եւ հետեւելով Ճրգանց և չարչարանաց նորուն ,
- Որ աւազանին լուսով որդիք վերըստին ծընեալք ,
- Ի ՃԵՌԸ նախկին ընտրեալ սուրբ Լուսաւորչին Հայոց :
- Ի Ամիկոնեան յազգէն քաջ ըսպաւազէնն Ա արդան ,
- Աս առնոյր ըզվրէժս խաբմանն ՚ի յանօրինաց դասուցն :
- Ո՞ի ոմն ՚ի գնդից սոցա յետս դարձուցանել կամէր
- Ի ՃԱՆԱՊԱՐՀէն կենաց , որ և ՚ի յերկինս առ տէր .
- Եւ հայթայթանօք ջանայր զնենդ սրտին իւրոյ ծածկել ,
- Ալրկնէր և երեքկընէր զսուտ երդումն խոսաման իւրոյ .
- Օի սուրբն ՚ի տեսլեամնն ետես զսեացեալսն ՚ի զոյն այծեաց ,
- Եւ զգառինսն ՚ի գայլ դարձեալ , որպէս ինձ թուի իսկ սա .